

มงคลที่ ๒๘

โสภัสสตา : เป็นคนว่าง่าย

พันตรีธีรภัทร เมฆขุนทด
ป.ธ.๖, พธ.บ.

คนว่าง่าย คืออย่างไร ?

คนว่าง่าย คือคนที่อดทนต่อคำสั่งสอนได้ เมื่อมีผู้รู้แนะนำพร่ำสอนโดยชอบธรรมแล้ว ย่อมปฏิบัติตามคำสั่งสอนนั้นด้วยความเคารพอ่อนน้อม ไม่คัดค้าน และเชื่อฟัง

คนบางคน อดทนอะไรได้สารพัด ป่วยไข้ไม่สบายแค่นั้นก็ไม่เคยบ่น แต่ทนไม่ได้เมื่อมีใครมาแนะนำสั่งสอน จะเกิดความรู้สึกคับแค้น ทันทที เพราะมีเชื้อหัวดี๊ว ว่ายากสอนยากอยู่ในตัว หากว่าเดิมเป็นคนโง่อยู่แล้ว ก็สุดแสนจะเขิน หากว่ามีความฉลาดอยู่บ้าง ก็แสนจะตะปึงตะบัน กลายเป็นคนอัมพาตทางใจ รับคุณความดีจากใครไม่ได้ ดังนั้น เราจึงมาเป็นคนว่าง่ายสอนง่ายกันเถิด

ลักษณะของคนว่าง่าย

คนว่าง่าย ๑๑ ประการ คือ

๑. ไม่กลบเกลื่อนเมื่อถูกว่ากล่าวตักเตือน ไม่แก้ตัว ยอมรับฟังด้วยความเคารพ

๒. ไม่นิ่งเฉยเมื่อถูกตักเตือน พยายามปรับปรุงแก้ไขปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น
๓. ไม่เพ่งโทษผู้ว่ากล่าวสั่งสอน คือไม่คอยจับผิดท่าน
๔. เอื้อเฟื้อต่อคำสอนและต่อผู้สอนเป็นอย่างดี คือยอมทำตามคำสอนนั้นและเชื่อฟังผู้สอน ทำให้ผู้สอนมีเมตตาเกิดกำลังใจที่จะสอนต่อๆ ไปอีก
๕. เคารพต่อคำสอนและต่อผู้สอน ตระหนักว่าผู้ที่เตือนคนอื่นนั้น นับว่าเสี่ยงต่อการถูกโกรธมาก ดังนั้นการที่มีผู้ว่ากล่าวตักเตือน แสดงว่าจำเป็นต้องมีคุณธรรม มีความเสียสละ มีความเมตตาปรารถนาดีจริงๆ จึงต้องมีความเคารพต่อคำสอนและตัวผู้สอนเป็นอย่างดี
๖. มีความอ่อนน้อมถ่อมตนไม่แสดงความกระด้างกระเดื่อง คิดว่าตัวเองคืออยู่แล้ว เก่งอยู่แล้ว
๗. มีความยินดีปรีดาต่อคำสอนนั้น พร้อมกับเปล่งคำ สาธุ สาธุ สาธุ รับฟังโอวาทนั้น คือดีใจเหมือนท่านชี้ขุมทรัพย์ให้ จึงเปล่งวาจาขอบคุณไม่ขาดปาก
๘. ไม่ดื้อรั้น คือไม่ดันทุรังทำไปตามอำเภอใจต่างๆ ที่รู้ว่าผิด แต่ทำไปตามความถูกต้อง เมื่อผิดก็ยอมแก้ไขปฏิบัติไปตามสมควรแก่ธรรม
๙. ไม่ยินดีในการขัดคอ ไม่พูดสวน มีความประพฤติเป็นที่พอใจ เป็นที่ปรารถนา
๑๐. มีปกติรับโอวาท ตั้งใจฟังทุกแง่ทุกมุมไม่ได้ตอบ ยิ่งไปกว่านั้นยังปวารณาตัว ให้ว่ากล่าวสั่งสอนได้ทุกเมื่อ เห็นข้อบกพร่อง ของตนเมื่อใดก็ให้ตักเตือนได้ทันที
๑๑. เป็นผู้อดทน แม้จะถูกว่ากล่าวสั่งสอนอย่างหยาบคายหรือดูด่าอย่างไรก็ไม่โกรธ อดทนได้เสมอ เพราะนึกถึงพระคุณของท่านเป็นอารมณ์

โดยสรุปลักษณะคนว่าง่าย ๓ ประการ คือ

๑. รับฟังคำสั่งสอนด้วยดี ไม่กลบเกลื่อน ไม่แก้ตัว ไม่เถียง ไม่จ้องจับผิดท่าน
๒. รับทำตามคำสั่งสอนด้วยดี ไม่ดื้อรั้นดันทุรัง ไม่รีรอ ไม่อึดออด
๓. รับรู้คุณผู้สอน ไม่โกรธ ไม่คิดลบหลู่คุณท่าน อดทนได้แม้ถูกว่ากล่าวสั่งสอนโดยหยาบคาย

ประเภทของคนว่าง่าย

คนว่าง่าย ที่ไม่ดี อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ว่าง่ายเพราะเห็นแก่ได้ คือคนที่เห็นแก่อำมิสร้างวัล จึงว่าง่าย เช่น ลูกเชื่อฟังพ่อแม่เพราะอยากได้มรดก ลูกน้องเชื่อฟังเจ้านายเพราะอยากได้รางวัล พวกนี้เป็นคนว่าง่ายเทียม จัดเป็นพวก คนหัวประจบ
๒. ว่าง่ายเพราะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีความคิดเป็นของตนเอง ใครบอกให้ทำอะไรก็ทำ ขวนเรียนหนังสือก็เรียน ขวนไปเที่ยวก็ไป ขวนดื่มเหล้าก็ดื่ม ขวนเล่นการพนันก็เล่น ขวนไปวัดก็ไป ดิ่งไปไหนก็ไปด้วย เป็นพวกที่เรียกกันว่า คนหัวอ่อน เป็นคนว่าง่ายเทียมอีกเหมือนกัน จัดเป็นพวกว่าง่ายแบบโง่

๓. ว่าง่ายเพราะเห็นแก่ความดี คือคนที่ยึดถือธรรมะเป็นใหญ่ เห็นแก่ธรรมจึงว่าง่าย ต้องการปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น เมื่อมีผู้ว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งข้อบกพร่องให้จึงพร้อมรับฟังด้วยดี ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ใหญ่กว่าหรือเด็กกว่าก็ตาม จัดเป็นพวก คนว่าง่ายที่แท้จริง

วิธีฝึกให้เป็นคนว่าง่าย

๑. หมั่นนึกถึงโทษของความเป็นคนหัวดีว่ายาก ว่าทำให้ไม่สามารถรับเอาความดีจากใครๆ ได้ เหมือนคนเป็นอัมพาต แม้มือของดีรอบตัวก็หยิบเอามาใช้ไม่ได้ ถ้า หัวดีมากๆ ลงท้ายก็ไม่มีใครอยากสอนอยากเตือน ต้องโง่ทั้งชาติทำผิดเรื่อยไป

๒. ฝึกให้เป็นคนมากด้วยเคารพ มองคนในแง่ดี ใครมาแนะนำตักเตือนเราไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม นึกขอบคุณเขาในใจ เพราะแสดงว่าเขามีความปรารถนาดีต่อเราจึงได้มาเตือน ไม่ว่าเรื่องที่เตือนนั้นจะถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ก็ตามให้รับฟังไว้ก่อน ไม่ด่วนเถียงหรือนึกดูหมิ่นเหยียดหยามเขาหมั่นนึกถึงพุทธพจน์ที่ว่า “ผู้ซึ่งโทษคือผู้ซึ่งขุมทรัพย์ให้”

๓. ฝึกการปวารณา คือการออกปากยอมให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนตน ไม่ว่าผู้นั้นจะมีอายุมากกว่าเท่ากัน หรือน้อยกว่าก็ตาม ตัวอย่างเช่น พระภิกษุผู้มีวินัยอยู่ข้อหนึ่งว่า ในวันออกพรรษาให้มีการประชุมกันของพระภิกษุ ทั้งพระผู้ใหญ่และพระผู้น้อยในวันนั้นพระทุกรูปจะกล่าวคำปวารณากัน คืออนุญาตให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนตัวเองได้ เรียกว่า วันมหาปวารณา หลักการนี้สามารถ นำมาใช้กับคนทั่วไปได้ด้วย เช่น นำมาใช้ในหน่วยงานต่างๆ หรือในครอบครัว ซึ่งเมื่อทำบ่อยๆ แล้ว จะเกิดความเคยชิน เป็นนิสัย เป็นการฝึกให้เป็นคนว่าง่าย สอนง่าย

๔. ต้องฝึกสมาธิให้มาก เพื่อให้ใจผ่องใส สามารถตรงตามคำแนะนำสั่งสอนของผู้อื่น มีใจสงบเยือกเย็นพอที่จะพิจารณาข้อบกพร่องของตนเอง และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้

อานิสงส์การเป็นคนว่าง่าย

๑. ทำให้เป็นที่เมตตาอยากแนะนำพร่ำสอนของคนทั้งหลาย
๒. ทำให้ได้รับโอวาท อนุสาสนี
๓. ทำให้ได้ธรรมะอันเป็นที่พึ่งแก่ตน
๔. ทำให้ละโทษทั้งปวงได้
๕. ทำให้บรรลुकุณธรรมเบื้องต้นได้โดยง่าย

“บุคคลควรเห็นผู้มีปัญญา ที่คอยกล่าวคำขนาบ ซึ่งโทษของเราให้เห็น ว่าเป็นดุจผู้ซึ่งขุมทรัพย์ให้ ควรคบกับบัณฑิตที่เป็นเช่นนั้น เพราะเมื่อคบแล้ว ย่อมมีแต่ดีฝ่ายเดียว ไม่มีเลวเลย”